

Leto XIX.

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Številka 33.

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorč-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti, hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Ljubljana, torek 17. marca 1936

Cena posamezni številki Din 1.50

Obrestna mera je previsoka

Čim dalj traja gospodarska kriza, tem manjša je tudi donosnost podjetij, tem manjše obresti morejo tudi zmagovati podjetja. Za časa inflacije, ko je bilo vse življenje razgibano, ko so bili zaslužki lahki in hitri, je mogel podjetnik tudi z lahkoto zmagovati 10odstotne in tudi višje obresti. Ko pa je nastala kriza, ko se je obseg poslov krčil, ko je bilo vedno težje zaslužiti tudi kritje za najbolj reducirano režijo, pa je postajala breme visokih obresti tudi vedno bolj občutno. Na stalen pritisk gospodarskih krogov se je končno doseglo, da je Narodna banka znižala obrestno mero in da so bile tudi maksimirane obresti za dolžnike. Toda že takrat je bila obrestna mera za dolžnike previsoko maksimirana, med tem pa so se razmere še obupno poslabšale. Cela vrsta podjetij je padla, vse davščine od občinskih pa do banovinskih in državnih so bile povišane, plače uradništva znižane, delavske mezde stalno zmanjševane, vrhu vsega pa je zadela zlasti Slovenijo še nesreča popolnega zastoja vsakega lesnega izvoza. Vse to je nujno povzročilo nadaljnji padec donosnosti podjetij, ki zato tudi ne morejo več plačevati one obrestne mere ko nekaj. Če daje vse podjetje komaj 5 odstotkov donosa, potem pač ne more plačevati 11 ali 12 odstotkov obresti. In tako imamo v Sloveniji mnogo podjetij, ki so danes deficitna le zaradi previsokih obresti.

Jasno je, da ni niti v interesu upnika, kadar je dolžnik preveč obremenjen. Kajti slej ali prej mora tej preobremenjenosti slediti gospodarski propad dolžnika. To pa pomeni, da izgubi upnik v tem primeru ne le dolžne obresti, temveč da bo izgubil tudi znaten del kapitala, ali pa tudi ves kapital. Uvidevni upniki zato tudi sami zahtevajo, da se dolžniku obrestno breme olajša in da se mu obresti maksimirajo na višini, ki je za današnje čase in razmere še znosna.

Tudi primer ljubljanske občine dokazuje, da je danes obrestna mera za dolgovne na vsak način previsoka. Dolgovni občine ne znašajo niti 200 milijonov, za obresti in anuitete pa je treba plačevati na leto nad 20 milijonov. In vendar so od nekdanj veljala komunalna posojila kot najbolj varna, za katera bi morala veljati mnogo nižja obrestna mera ko za druge dolgovne. Če pa plačuje občina 9 odstotkov obresti, za kakšne obresti pa naj dobi potem posojilo zasebni podjetnik! Ali je v takšnih razmerah sploh še mogoča kakšna gospodarska delavnost?

Zahteva po znižanju obrestne mere pa je utemeljena še iz drugega razloga. Napetost med debetnimi in kreditnimi obrestmi je danes neupravičeno visoka. Vlagatelj dobi za obrestj vloge pri zaščitnem denarnem zavodu 2 odstotka, če pa sam potrebuje denar, ki ga zaradi zaščite ne more pri zavodu niti dvigniti, pa si mora ev. pri istem zavodu najeti posojilo po 10 in več odstotkov. Takšna napetost je odločno previsoka in ena največjih ovir za oživiljenje našega gospodarstva. Včasih je bila razlika med obrestno mero za vloge in posojila približno 2 odstotka, pri privilegiranih velikih državnih zavodih pa je znašala tudi samo pol odstotka. Danes pa je

ta napetost narasla tudi na več ko 10 odstotkov!

Posledica tega je, da nima vlagatelj od svojega kapitala nič, dolžnik pa je tako pritisnjen, da ne more dihati. Tako propadajo oba. Če bi pa bila napetost tako majhna, kakor je bila nekoč, pa bi tudi vlagatelj od svojih obresti nekaj imel. Vlagatelj je mogel od njih posojati naprej, dolžnik pa je mogel redno plačevati obresti in še nekaj od svojega kapitala. Tako sta živela oba.

Jasno je, da je položaj denarnih zavodov, ki še danes niso bili deležni niti najmanjše realne državne pomoči, nad vse težaven in zato

tudi razumljivo, da si pomagajo, kakor si pač morejo. Toda kljub temu je jasno, da pri tako veliki napetosti med obrestno mero za vloge in posojila ne bomo nikdar prišli do urejenih razmer na denarnem trgu. Vse naše gospodarstvo se mora zboljšati in šele potem se bodo razmere zboljšale tudi na denarnem trgu, ker šele potem bodo mogli denarni zavodi v resnici nekaj zaslužiti. Zato pa morajo tudi denarni zavodi gledati na to, da tudi s svoje strani pripomorejo k splošnemu zboljanju gospodarskih razmer. Zato je znižanje obrestne mere neizogibna nujnost.

Ko smo čitali pred dnevi v nekem ministrskem ekspoziju optimistično napoved, da se razmere na denarnem trgu boljšajo in da bodo v par letih postale normalne, smo pogrešali dostavek, da se to ne bo zgodilo samo na račun vlagateljev in dolžnikov, ker bi to bila pač predraga cena. Kajti nikomur ni pomagano, če bi denarni zavodi zopet mogli normalno poslovati, če pa je med tem vse gospodarstvo tako propadlo, da sploh z nikomer ne morejo več poslovati. Zato pa je koristna samo ona normalizacija, ki se doseže ob znižani napetosti med debetno in kreditno obrestno mero.

njih mnenju je to oživiljenje trgovine Jugoslaviji v škodo, ker ima od te trgovine le Nemčija resnični dobiček. Poleg tega pa pospešuje Nemčija to trgovino samo zato, da bi preprečila intenzivnejše gospodarsko sodelovanje držav Male antante. Tako piše »Slovensky denik« v Bratislavi med drugim: Nemčija nima dovolj živil in surovin. Ker pa Nemčija nima zadosti deviz, mora gledati na to, da uvaživa živila in surovine predvsem iz držav, kjer ji ni treba plačati blaga takoj v gotovini. Tako je prišla Nemčija v jugoslovanski izvozni trgovini na prvo mesto. Toda Nemčija je slab plačnik. To so spoznali že pred Jugoslavijo Čehoslovaki, Romuni in Madjari. Madjarska narodna banka je v pravem času intervenirala glede likvidacije madjarskih terjatev v Nemčiji. Jugoslavija pa je pravo priliko zamudila. Narodna banka v Beogradu je v drugi polovici preteklega leta prenehala z diskontiranjem nemških klirinških terjatev in so bili zato jugoslovanski izvozniki navezani na privatni kredit. Sedaj se plačuje iz Nemčije uvoženo blago s klirinškimi čeki, ki pa jih je mogoče dobiti že po tečaju 14 Din za marko. Izvoznik zaradi tega izgubi 13 odstotkov na tečaju, 10 odstotkov pa na obrestih, ker mora čakati na plačilo. Mnogi jugoslovanski izvozniki so prišli zaradi tega že v plačilne težkoče. Nemškim uvoznikom pa daje nasprotno velika razlika v tečaju marke možnost, da prodajajo svoje blago naravnost po dumpinških cenah. Drugim državam je zato izvoz v Jugoslavijo zaprt, s tem pa je tudi otežkočen jugoslovanski izvoz v druge države. Dejansko financirajo jugoslovanski izvozniki nemški uvoz v Jugoslavijo. Na koncu pripominja list, da se Nemcem ni posrečilo, da bi prepričali Romunijo o prednostih kupčevanja z Nemčijo, dočim so Jugoslavijo očitno prepričali.

Napačen račun

Prevelike trošarine ne dajo tudi večjih dohodkov

Prejšnji teden so nakrat začeli po trgovinah finančni organi popisovati zaloge britvic in drugih predmetov, na katere naj se po novem finančnem zakonu poviša, odnosno uvede nova trošarina. Če je bilo to popisovanje dejansko tudi potrebno, ni ravno popolnoma razumljivo, ker finančni zakon še ni veljaven in bo postal veljaven šele po sprejemu v senatu in po objavi v »Službenih novinah«. Vsakdo more torej vse te popisane predmete še prosto prodajati po starih cenah in nobenega dvoma ni, da bo konsum vseh teh predmetov baš te dni znatno narastel. Ljudje bodo pač izkoristili čas, ko morejo še brez carine kupiti vse te predmete.

Vprašanje pa je tudi, če bodo te trošarine dale državni blagajni res te dohodke, kakor finančna uprava upa. Mnenja smo, da je finančna uprava mnogo preveč optimistična, ker je pozabila na staro in preizkušeno pravilo, da preveliko povišanje davščin ne dvigne dohodkov, temveč jih nasprotno zniža.

Pri novi trošarini na britvice bo finančna uprava to resnico posebno nazorno okusila. Britvice se danes prodajajo običajno po dinarju, torej za natančno toliko, kolikor znaša nova trošarina. Da le malokatero blago prenese tako visoko trošarinsko obremenitev, je jasno in britvic, od katerih bi morali ljudje plačevati 100% visoko trošarino od vrednosti blaga, ljudje ne bodo kupovali. Deloma si bodo pomagali z brušenjem starih, deloma se bodo več posluževali britev, deloma pa bodo uporabljali vtihotapljene britvice.

Kakor se je še vedno izkazalo, da ni mogoče zatreti tihotapstva, kadar se obeta tihotapcem dober zaslužek, tako se bo izkazalo tudi sedaj. Ljudje, ki bodo prihajali iz Avstrije, bodo imeli v žepu tudi britvice in jih brezskrbno uvažali. Posledica tega pa bo, da naši domači trgovci sploh ne bodo več prodali britvic in da bodo morali likvidirati tudi ona naša domača podjetja, ki so začela izdelovati britvice. Izguba bo torej splošna in edini dobiček od nove trošarine bo imel avstrijski trgovec.

Poleg tihotapstva s saharinom, vžigalniki, cigaretnim papirjem bomo dobili še tihotapstvo z britvicami. Nastavili bomo nove moči, da se to tihotapstvo prepreči in s tem znova povečali državne izdatke, toda pravega efekta tudi po teh novih nastavitvah ne bo. Tihotapska nagrada, če je dovolj velika, je bila še vedno močnejša od vseh straž na meji.

Nekatere nove trošarine pa nimajo le te napake, da so previsoke, temveč so tudi popolnoma nesocialne. Povišati trošarino na cikorijsko na 1 Din za kg, se pravi udariti najbolj revne ljudi, ki so tako revni, da si morejo privoščiti za večerjo le iz cikorijske in žitne kave narejeno kavo. Za te ljudi pomeni vsak povišek izdatkov silno obremenitev in marsikateri teh ljudi bo tudi zaradi tega edinega dinarja trošarine na cikorijsko kakšen večer ob večerjo. Indirektni davki pri nas že davno niso več v skladu z zaslužkom ljudi in napočna je misel, da se morejo ti davki še zviševati. Videli smo vendar že, kako je zaradi previ-

soke trošarine padel konsum sladkorja, kako je povišanje tobačnih cen znižalo tobačne dohodke in sedaj bomo videli pri britvicah in cikorijski isto. Kupna moč ljudstva je omejena z njegovim zaslužkom. Če nam SUZOR vsak mesec izkazuje padec delovne mezde, potem pač ni mogoče, da bi ljudje izdajali tudi za najpotrebnejše stvari vedno več in več. Čisto določena je meja, do katere morejo ljudje plačevati; kadar je ta meja prekoračena, tedaj je tudi vsak račun na večji izdatek ljudi napačen. Nihče ne more plačati več kakor ima!

Zato pa naj se ti preveliki poviški trošarine ukinejo, ker še je čas, da se ta napaka popravi.

Vprašanje sankcij proti Nemčiji

Primeroma neznan uspeh, ki so ga dosegle gospodarske sankcije proti Italiji, je povzročil, da tako v Angliji ko v Franciji niso naklonjeni proglasitvi novih sankcij proti Nemčiji. Francozi sedaj tudi ne zahtevajo v Londonu sankcije, temveč hočejo predvsem doseči od Anglije vojaške garancije za primer nemškega napada.

Proti formalni proglasitvi sankcij proti Nemčiji pa je protestiral tudi angleški zakladni minister. Zato se more reči, da so formalne sankcije proti Nemčiji že pokopane.

Pač pa se mnogo govori o indirektnih sankcijah, ki naj bi se izvajale proti Nemčiji. Od primera do primera bi se prepovedal čisto konkretno izvoz te ali one pošiljke blaga v Nemčijo. Prvi tak primer je podala kanadska vlada, ki je prepovedala izvoz 4 vagonov niklja, ki ga je naročila Nemčija v Halifaxu. Za takšne sankcije se je izjavil celo angleški zakladni minister, ki je mnenja, da se takšne indirektno sankcije veliko lažje izvajajo, a so prav tako učinkovite, pri tem pa ne povzročajo javnega razburjenja.

Je pa še drug načrt, kako bi se omejil izvoz v Nemčijo in ta načrt izhaja od Francozov ter se naslanja na znano pomanjkanje deviz v Nemčiji. Po tem načrtu bi se odpovedali vsi klirinški dogovori z Nemčijo, zlasti ga naj bi odpovedale vse locarnske sile, ki bi s tem demonstrirale proti nemški kršitvi locarnske pogodbe. Temu načrtu se zaenkrat upirata zlasti Argentina in Nizozemska, toda po-

ganjanja se v tej smeri še nadaljujejo.

Če bi francoski predlog prodril in bi se klirinški dogovori z Nemčijo odpovedali, bi mogla nastati tudi za naše izvoznike zelo nevarna situacija, ker bi nastala celo ta možnost, da bi njih terjatve zamrzile za dolgo dobo. Vsekakor bi bilo potrebno, da naši izvozniki že sedaj posvetijo temu vprašanju svojo pažnjo.

V ozki zvezi z vprašanjem sankcij proti Nemčiji je tudi vprašanje sankcij proti Italiji. Računati je skoraj s tem, da bodo te sankcije v kratkem preklicane ali pa da se bodo kar same od sebe nehale. Možnost izvoza v Italijo bo vsaj teoretično zopet dana. Če pa bo tudi mogoče obnoviti izvoz v Italijo v prejšnjem obsegu, je precej dvomljivo, ker je na eni strani Italija na vseh poljih povečala avtarkijo, na drugi strani pa je skoraj vsa zunanja trgovina prešla pod vpliv vlade. Italijanska vlada pa dovoljuje iz gospodarskih razlogov ter iz političnih le najnujnejši izvoz, pri tem pa še gleda na to, kako je ta uvoz v skladu z njenimi političnimi interesi. Zato bi bilo napačno, če bi upali, da bi ustavitve sankcij proti Italiji takoj dvignila naš izvoz v Italijo.

Ali nam je izvoz v Nemčijo v škodo?

Češkoslovaški listi v zadnjem času precej na široko razpravljajo o povečanju trgovinskih stikov med Jugoslavijo in Nemčijo. Po

Lesnim trgovcem Celja in okolice

Opozarjamo na občni zbor Lesnega odseka Zveze trgovskih združenj, ki bo v nedeljo, dne 22. marca ob 10.30 v dvorani »Celjskega doma«, bivši hotel »Union«.

Na dnevnem redu je poleg poročila predsednika Škrbca tudi odobritev proračuna in doklad, volitev delegatov v Centralni lesni odbor ter razni samostojni predlogi delegatov.

Prijateljski sestanek lesnih trgovcev pa je v soboto zvečer ob pol devetih v posebni sobi hotela »Evropa«.

Lesni trgovci, udeležite se občnega zbora in prijateljskega sestanka v čim večjem številu! Potrebno je, da je občni zbor mogoča manifestacija vseh lesnih trgovcev za njih pravice.

Francoski kapital v jugoslov. tekstilni industriji

Trgovinsko ministrstvo je odobrilo pravila d. d. Samoteka v Zagrebu z delniško glavnico 3 milijone Din. Nova družba namerava zgraditi v Samoboru pri Zagrebu tekstilno tvornico za proizvodnjo volnenih tkanin. Del kapitala nove družbe je v francoskih rokah. Dosedaj je bil investiran v jugoslovanski tekstilni industriji samo češkoslovaški, poljski in avstrijski kapital. Sedaj bo udeležen v tej industriji še francoski.

Izseljevanje v letu 1935.

Iz naše države se je izselilo v letu 1935. okoli 12.000 oseb, od teh se je izselilo v evropske države 8500, in sicer večinoma v Francijo, 3500 pa v čezmorske kraje. Iz tujine se je vrnilo okoli 5700 izseljencev, in se je torej 6000 ljudi več izselilo ko vrnilo. Velik del naših ljudi gre v Francijo na kmete in lani se je število kmetijskih delavcev, ki so se izselili v Francijo, povečalo za 500.

Pri gradnji železnice v Perziji ali Iranu, kakor se ta država sedaj oficijalno imenuje, je danes zaposlenih okoli 1000 naših delavcev, ki so zelo dobro plačani. Nujno je, da se imenuje za Teheran naš konzularni zastopnik ki bi ščitil interese naših delavcev. Pa tudi še mnogo novih naših delavcev bi moglo najti delo v Iranu.

Kakor se iz našega socialnega ministrstva poroča, se je stanje naših izseljencev v Avstraliji, Novi Zelandiji, Argentini in Kanadi zboljšalo. Ministrstvo je tega mnenja, ker se vedno manj izseljencev vrača iz teh držav. Ta kriterij pa po našem mnenju ni dovolj zanesljiv, ker je prav verjetno, da se velik del naših izseljencev zaradi previsokih potnih stroškov sploh ne more vrniti. Kolikor smo mi informirani, se je v resnici zboljšalo stanje naših izseljencev edino v Kanadi.

Brzjavne in telefonske pristojbine

V zadnjem času so se čule pritožbe, da pobira poštna uprava posebne pristojbine za oddajo brzjav po telefonu in posebne pristojbine za posredovanje brzjav po telefonu, češ da so te pristojbine identične, zbog česar pomenjajo za prizadete dvojno obremenitev. Na te pritožbe je ministrstvo pošte, telegrafa in telefona v konkretnem primeru odločilo, da so brzjavna in telefonska služba odvojene ena od druge in se tudi takse za vsako teh služb posebej pobirajo. Za pravico oddajati brzjavke proti depozitu se plača 200 Din letno, a za medkrajevne telefonske razgovore 150 Din. Ako se pa brzjav odda po telefonu, se pobira za to službo posebna taksa, ki znaša Din 0-50 za vsak brzjav poleg rednih taks.

Cene zopet padle

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil indeksne številke na debelo za mesec februar. (Cene v letu 1926. veljajo kot 100). — Po teh podatkih so se gibale cene tako-le:

	jan. 1936	febr.
rastlinski proizvodi	83.0	82.9
živalski	56.7	53.8
mineralni	81.1	81.1
industrijski	70.2	69.9
celotni indeks	71.1	70.0
izvozni predmeti	67.7	65.5
uvozni predmeti	71.9	71.6

Čeprav so cene v letošnjem februarju nazadovale, pa so še znatno višje ko v februarju lani. Celotni indeks je lani znašal samo 63.9 in je bil torej za 6.1 točke nižji od letošnjega.

Predvsem so padle cene zaradi znižanja cen živini. Akcije Gospodarske sloge v februarju še ni bilo. Posledica padca cen za živino je tudi padec cen za izvozne predmete, ker je živina eden naših najvažnejših izvoznih predmetov.

Švicarski vzorčni velesejem in mednarodno gospodarstvo

Ena od glavnih nalog vzorčnih velesejmov je, neprestano spominjati svet, da so in ostanejo mednarodni trgovinski odnosi tudi v težkih časih in kljub vsem oviram in zaprekam življenjske arterije gospodarnega življenja.

Švicarski vzorčni velesejem ni nikdar izgubil iz vida te naloge.

To zlasti velja za edini, letno se ponavljajoči velesejem za proizvodnjo vse Švice. Ravno zbog tega, ker na tem velesejmu sodelujejo švicarski razstavljalci z lastnimi izdelki, more tudi dejansko delovati za boljšo prodajo priznanih in odličnih švicarskih izdelkov v tujem inozemstvu. S tem dosega tudi to, da se kaže švicarska delavnost kot uspešna tudi v odnosu z inozemstvom.

Zbog tega je razumljivo, da se tujina zelo zanima za izdelavo blaga v Švici, ki se tako močno ravna po svetovnem trgu. Švicarski vzorčni velesejem uživa torej tudi

v inozemstvu odlično glas. To dokazuje tudi naraščajoč inozemski obisk švicarskega vzorčnega velesejma. Leta 1932. je bilo 960 tujih obiskovalcev, a predlani že 1494. Lani so bili obiskovalci iz 22 evropskih in 14 čezmorskih držav.

Švicarski vzorčni velesejem je vezni člen med švicarskim in svetovnim gospodarstvom.

Letošnji velesejem bo od 18. do 28. aprila. Število prijavljenih razstavljalcev je zopet zelo visoko.

Sejmske izkaznice, ki opravičujejo do znatnega popusta na jugoslovanskih, avstrijskih, italijanskih in švicarskih železnicah, se

dobe brezplačno v vseh potniških uradih in pri švicarskem konzulatu v Zagrebu.

Novi carinski ažio

Po novem razglasu se plačuje pri carinarnicah ta ažio: za en bolgarski zlati lev 27 papirnatih levov, za 1 zlati drahmo 15, 20, 22 in 25 papirnatih drahem, za 1 zlati biro 3'67 papirnatih lire, za en zlati dinar 11 papirnatih dinarjev, za 1 zl. šiling 1-83 papirnatega šilinga, za 1 zlati pezeto 2'3860 papirnatih pezete in za 1 madjarsko krono 1'16 penga.

Trgovski potniki so zborovali

nikov uspešno. Iskreno se zahvaljuje zbornici, ki je vedno društvo podpirala.

V imenu zbornice se je zahvalil za pozdrav tajnik dr. Ivan Pless. Mnogo se govori o krizi in njenih posledicah. Le o težavah trgovskih potnikov se govori malo, čeprav so te težave velike in čeprav bi bilo v splošnem interesu, da bi se težave čim bolj premagale. Da so bile premagane vsaj nekatere, je zasluga Društva trgovskih potnikov, ki deluje že 11 let in z res lepim uspehom.

Trgovski potnik izpolnjuje v trgovini nad vse važne funkcije. — Pravilnega funkcioniranja trgovine si brez trgovskega potnika sploh ni mogoče misliti. Zato se je z vso pravico govorilo, da je trgovski potnik pionir trgovine. Danes je padla na trgovskega potnika še nova častna funkcija, da je tudi advokat trgovine. Od ponudbe blaga pa do sklepa kupčije je dolga pot in danes je ta pot ovirana z vsemi mogočimi omejitvami za trgovino. Razni kliringi in kontingenti, devizni predpisi in druge ovire otežujejo trgovino in trgovski potnik je tisti, ki mora praktično premagati vse te ovire. On je danes advokat trgovine, seveda le častni advokat, ki opravlja to funkcijo brezplačno.

Z vso iskrenostjo želi, da bi se razmere tako zboljšale, da bi se splošno spoznala važnost dela trgovskega potnika in da bi bil vsaj primeroma tako plačan, kakor plačuje zasebna stranka svojega advokata. Zagotavlja, da bo tudi v bodoče Zbornica vedno z enako vnmemo podpirala vsa stremljenja trgovskih potnikov. (Živahno odobravanje.)

Nato sta pozdravila zbor in mu želela največjih uspehov predsednik Melicer za Pomočniški zbor in za Zvezo pomočniških zborov Dravske banovine ter za združenje trgovcev v Ljubljani, član uprave združenja g. Česnik.

Iz nad vse zanimivega poročila tajnika, ki ga je nato podal Andrej Šturm posnemamo: Članstvo se v preteklem letu ni izpremenilo. Vseh članov je danes 63. Kakor vsa prejšnja leta, tako se je tudi v preteklem letu boril odbor za popust na železnici. Vsa njegova prizadevanja pa so bila zaman in kakor drugi gospodarski stano- vi, tako morajo tudi potniki konstatirati, da se njih zahteve ne upoštevajo tako, kakor bi se morale. Vendar pa bo odbor svoj boj za železniške ugodnosti skupno s tovariši v Zagrebu in Beogradu nadaljeval.

Tudi glede obdačenja se še ni nič doseglo. Finančni minister vztraja na stališču, da morajo plačevati uslužbeniki davek tudi trgovski potniki, pa čeprav izvira njihov zaslužek večinoma ali tudi izključno le iz provizij. Samo oni potniki, ki so nastavljeni pri več tvrdkah, plačajo davčno karto in 2 odstotka od bruto prometa.

Dobro more izpolnjevati svoje naloge samo res strokovno usposobljen potnik. Če zahtevajo združenja celo od vajencev, da imajo določeno prednaobrazbo, je tem

bolj upravičena zahteva, da imajo trgovski potniki potrebno strokovno kvalifikacijo. Vsi člani ljubljanskega društva imajo to kvalifikacijo, ne pa tudi vsi potniki v drugih banovinah.

Da bo delo organizacij trg. potnikov uspešnejše, je potrebno, da se ustanovi v vsaki banovini ali v vsakem mestu, kjer je trgovinska zbornica, ki tudi izdaja potniške legitimacije, društvo trg. potnikov, da se delokrog teh društev razmeji, da se sprejemajo v društva le strokovno usposobljeni potniki in da se iz vseh teh društev ustanovi Centralna uprava.

Članski prispevki ne prihajajo več tako redno ko nekdanj. Dokaz, da ni več med potniki onega blagostanja, ki je bilo nekdanj. Deloma je krivda tega nazadovanja blagostanja tudi v nas samih, odnosno v onih industrijah in trgovcih, ki dajejo v prodajo po hišah blago brezposelnim in jih s tem navajajo k nelojalni in nedovoljeni prodaji.

Končno je omenil tajnik, da se v zadnjem času množe odpovedi potnikom. Nato je poročal o podpornem skladu, ki letos ni imel nobenih izdatkov, ker ni noben tovariš umrl. Toplo priporoča vsem tovarišem, da vstopijo v Trg. dobrodelno društvo »Pomoč«.

Blagajniško poročilo je podal s svojo znano vestnostjo Alojzij Gril. Društvo je imelo 24.333 Din dohodkov in 28.738 Din izdatkov. Šiferjev sklad je narastel za nekaj nad 3000 Din na 63.830 Din.

V imenu nadzorstva predlaga g. Alojzij Hočevar odboru in blagajniku razrešnico, kar sprejme občni zbor soglasno.

Nato so bili soglasno izvoljeni: za predsednika Krek, za odbornike pa Viktor Bogataj, Andrej Šturm, Ludvik Remec, Alojzij Gril, Franjo Zalokar, Ciril Kobal, Jakob Novak, Rudolf Vidmar in Franc Žilič. Za predsednika razsodišča je bil izvoljen Franc Urek, za preglednika pa Alojzij Hočevar in Adolf Gontez.

Nadalje je bilo sklenjeno, da se članarina za drugo polletje zviša na 10 Din. Dne 9. aprila priredi društvo poučno ekskurzijo v tvornice v Jesenicah in Javorniku ter v tovarno verig v Lescan.

Ker je bil s tem dnevi red občnega zbora izrpan, ga je predsednik Krek zaključil z iskreno zahvalo vsem za udeležbo in pozornost.

Naši kliringi

Naše terjatve proti Nemčiji so se zopet povečale, in sicer od 440'6 na 469'8 milijona Din. To povečanje pa je nastalo, ker so se v kliring vnesli prenosni s prehodnega računa v višini 2 milijonov mark.

V kliringu račun z Italijo so se naše terjatve znižale od 162'5 na 160'6 milijona Din ali od 45'6 na 45'1 milijona lir.

Bolgarski dolgovi so narasli od 481.000 na 527.000 Din. Na izplačila je treba čakati skoraj 6 tednov.

Tudi naš saldo proti Turčiji je narastel, in sicer od 1'86 na 1'98 milijona Din. Zadnje izplačilo je z dne 17. decembra.

Politične vesti

Nemčija je bila povabljen, da se udeleži seje Sveta Zveze narodov. Nemčija se bo povabila najbrže odzvala, toda samo pod pogojem, da se ji prizna popolna enakopravnost.

Hitler je imel nov govor, v katerem je med drugim dejal: Nemčija je imela simpatije sveta, a jih je izgubila. Hitlerju pa ni do simpatij, temveč on hoče, da se Nemčija spoštuje. Zato zaupa samo v nemško lastno silo. Raje imam, da je Nemčija osamljena, kakor pa da ne bi bila popolnoma enakopravna. Hitlerjev govor je bil uvod v volilno kampanjo, ki se je v Nemčiji že povsod začela in ki se bo brez dvoma končala z velikansko volilno zmago Hitlerja.

Belgijska vlada je predlagala, da se locarnska pogodba ohrani kot defenzivna pogodba med Francijo, Anglijo, Italijo in Belgijo proti Nemčiji.

Pozicija Francije se je močno okrepila, ker so Romunija, Rusija, Poljska in Danska že izjavile, da podpirajo francosko stališče. To se je ugotovilo v Londonu kot prvi rezultat diplomatskih pogajanj v petek.

Prva žrtev Hitlerjevega nastopa proti locarnski pogodbi pa je po vsej verjetnosti etiopski cesar Hajle Selasie. O Etiopiji se več ne govori in najbrže bo Zveza narodov obravnavala to vprašanje šele potem, ko bodo italijanske operacije v Etiopiji tako napredovale, da bodo morali Etiopci skleniti mir z Italijo.

Anglija je še v nedeljo predlagala Nemčiji, da vsaj simbolično umakne svoje čete iz Porenja. V tem smislu je razvijala Anglija silno velik pritisk na Nemčijo. Tudi med Nemci samimi so nekateri zelo priporočali, da Hitler v tej točki Angliji ustreže. Kakor vse kaže, pa so dobili radikalni krogi v narodni socialistični stranki premoč in v Porenje so vkrakale nove nemške čete. Položaj je zaradi tega še bolj napet.

Italijanski državni podtajnik Suvich je nemškemu londonskemu veleposlaniku izjavil, da Italija ne more sprejeti nemške ponudbe o gospodarski pomoči v zameno za politično pomoč Italije Nemčiji.

Čeprav je angleška javnost zelo proti sankcijam proti Nemčiji, bi se vendar angleška vlada odločila tudi za to korak, če bi Nemčija še nadalje ostala nepopustljiva. Verjetno je, da bi Anglija v tem primeru sklenila s Francijo tudi vojaško zvezo.

Mussolini je mobiliziral še letnik 1915, to je okoli četrt milijona vojakov. Mobilizacija se utemeljuje s tem, da mora biti Italija pripravljena, da vsak hip nastopi ob Brennerju, če bi bilo potrebno. Nov dokaz, da se bo Italija za celo preklica sankcij proti njej, kar je v kratkem pričakovati, postavila popolnoma ob stran Francije.

Flandin je na seji Zveze narodov izjavil, da so Nemci poslali v Porenje že 30.000 vojakov in da pošiljajo še vedno nove redne čete. Poudarjal je nadalje, da je Francija izrečno izjavila, da se podvrže razsodbi razsodišča, če je njen pakt z Rusijo res v nasprotju z locarnsko pogodbo, a je Nemčija to razsodišče odklonila. Sedaj gre za to, ali se sme trpeti, da postane ustvarjanje gotovih dejstev in enostransko ukinjanje pogodb v Evropi političen sistem ali ne. Nemčija je kršila locarnsko pogodbo in versajsko pogodbo in Flandin zahteva, da tajništvo Zveze narodov o tem obvesti vse signatarne sile locarnske pogodbe.

Nemška vlada je odgovorila na povabilo Sveta Zveze narodov, naj se udeleži londonskih posvetovanj, da načeloma to povabilo sprejema, da pa zahteva poleg popolne enakopravnosti tudi to, da se razpravlja o vseh predlogih nemškega načrta glede bodoče ureditve velikih gospodarskih in političnih vprašanj.

Nemški odgovor Francozi absolutno odklanjajo in nočejo o njem niti razpravljati. Angleži pa so razočarani in tako je položaj znova še bolj napet. Na tajni seji je Svet Zveze narodov sprejel le nemški pogoj glede enakopravnosti. Poleg Poljske in Danske so se pridružile francoskemu stališču tudi Turčija, Romunija, Rusija in Španija.

Sušnik je bil v nedeljo v Budapešti, kjer se je sestal z ministrskim predsednikom Gömbösem. Na skupni konferenci sta ugotovila oba ministrska predsednika, da ostane politika Avstrije in Madjarske neizpremenjena. Avstrija bo še nadalje ostala zvesta italijanski orientaciji, ki zahteva, da ostane vodstvo podonavske politike v rokah rimskega sporazuma. Načrt dr. Hodže je s tem pokopan in Avstrijo je potisnila Italija zopet na stari tir.

Denarstvo

Politični dogodki in borze

Nenadni izstop Nemčije proti ločarski pogodbi in vkrakanje nemških čet v demilitarizirano Porenje je imelo tudi težke posledice na vseh borzah. Tečaj papirjev so začeli padati. Polagoma pa je nastalo pomirjenje in nekateri papirji so se celo dvignili. Predvsem delnice oboroževalnih industrij, a tudi nekkih gradbenih podjetij, ker se je računalo, da se bodo povečala naročila za utrdbeno dela.

Tudi na beograjski borzi se je močno poznal vpliv političnih dogodkov. Nevarnost je bila, da bi se besa izpremenila tudi v paniko. Intervencija javne roke pa je to preprečila in ko je vzkliknil disponent Narodne banke, da kupi vojne škode do zneska 50 milijonov Din po tečaju 356, je bilo vsake nevarnosti za padanje tečajev konec. Tako velikih zalog promptnega blaga sploh ni bilo na trgu. Takoj v začetku dovolj močna intervencija je rešila situacijo. Če bi bila intervencija javne roke preslabotna, bi se moglo zgoditi, da bi panika potegnula s seboj tudi intervencijo.

Na pariški borzi so tečaji naših papirjev v preteklem tednu naraščali.

Splošen znak deviznih borz v preteklem tednu je bil, da so padali tečaji evropskih deviz, ker je vse nakupovalo dolar, ki ga vojni zapetljaji ne bi mogli zadeti. Vendar pa je proti koncu tedna nastalo pomirjenje tudi na deviznem trgu.

Nova izdaja kolkov

Finančni minister je odredil, da pridejo dne 20. marca iz prometa kolki emisije 1. 1930., in sicer po 10, 20 in 50 par ter po 1, 2, 3, 5, 20, 100 in 250 Din. Nadalje se vzamejo iz prometa eskontni listi s kolkom iz 1. 1930. Istočasno se denejo v promet kolki po 10 in 20 par z letnico 1934. Ti kolki imajo isto ornametiko in velikost kot stari in so tiskani tudi na istem papirju. Kolki se bodo zamenjavali 90 dni do vključno 17. junija 1936. Kolke bodo zamenjavale finančne oblasti, ki tudi te kolke prodajajo.

Prenos pupilnega denarja v Drž. hipotekarno banko iz regulativnih hranilnic bo z novim finančnim zakonom odložen za eno leto. Upanje, da sploh ne bo več treba nalagati pupilnega denarja v Drž. hip. banko in da dobe naši denarni zavodi zopet nazaj denar, ki

so ga morali oddati v Drž. hip. banko, se torej ni uresničilo. Trgovinsko ministrstvo je dovolilo Gradski štedionici v Splitu odlog plačil za šest let. Obrestna mera je določena za stare vloge do 28. februarja 1934 na 2%. Beograjska zadruga d. d. bo izplačala za 1. 1935 3,3 milijona Din za dividende, ostanek čistega dobička v višini 263.378 Din pa prenese na nov račun. Vse njene hranilne vloge so znašale 31 milijonov Din. Delniška glavica družbe znaša 40 milijonov Din. Bolgarsko finančno ministrstvo je najelo pri sofijski podružnici

Anglo-čehoslovaške banke ter pri Praški kreditni banki posojilo 100 milijonov levov. Posojilo mora biti vrnjeno v treh letih in se bo obrestovalo samo po 3 odstotke. Češkoslovaška Legio-banka bo izplačala iz čistega dobička v višini 5,85 milijona Kč 6 odstotno dividendo. Živnostenska banka v Pragi je imela lani 96,5 milijona Kč kosmatega dobička, dočim ga je dosegla v l. 1934. 101,4 milijona Kč. Čisti dobiček znaša 16,11 milijona Kč, nekoliko manj ko l. 1934. Hranilne vloge banke so narasle na 2282 milijonov Kč. Banka bo tudi letos

izplačala 60stotno dividendo v višini 12 Kč za delnico. Hranilne vloge na knjižice so znašale pri praški Mestni hranilnici koncem leta 1935 2.469 milijonov Kč, po tekočih računih pa 517 milijonov Kč. V letu 1935 so se vloge skupno dvignile za 127 milijonov Kč. Španska banka je imela v letu 1935 106 milijonov pezeta čistega dobička, znatno manj ko v letu 1934, ko je znašal njen čist dobiček 136 milijonov pezeta. Država dobi od čistega dobička 22,4 milijona pezeta.

Bafa in gumasti opanek

Ker so skoraj vsi slovenski tedniki in dnevniki objavili v uredniškem delu plačani inerati odgovor nekih anonimnih kmečkih zadrug in še boljših anonimnih narodnih poslancev, popolnoma pa zamolčali, kar o vsem tem ineratnem odgovoru pišejo naši obrtniki, naj bo vsaj v našem listu zabeležen odgovor obrtnikov, da bo vsaj naša gospodarska javnost objektivno informirana o vsem tem vprašanju. Vsaj nekaj zaščite vendar zaslužijo tudi naši obrtniki v slovenskih listih, katere tudi oni kot naročniki pridno podpirajo. Zagrebški »Obrtnički Vjesnik« piše v članku »Bafa in gumasti opanek« naslednje:

Na zadnji anketi se je jasno videlo, kaj »Bafa« najbolj boli. Na dokumentirane obtožbe so se delegati tvrdke »Bafa« branili, kakor so se znali in mogli, samo kadar je bil govor o gumastem opanku, tedaj so skočili vsi pokonci v njegovo obrambo. To je tudi popolnoma razumljivo, kajti kakor so referenti na anketi dokazali, je gumasti opanek tisti izdelek, pri katerem tvrdka »Bafa« največ zasluži in zato so se tudi njegovi zastopniki najbolj mučili, da po možnosti vsaj ublažijo uničujoč vtis, ki so ga napravili referati o gumastem opanku. Vsak zagovornik »Bafe«, čeprav je bila njegova dolžnost, da zagovarja samo en kompleks vprašanj, je vendarle obenem branil tudi gumasti opanek. Najet pa je bil tudi poseben govornik, ki se je bavil samo s tem vprašanjem. Dejansko pa so s to svojo vneto dokazali zagovorniki gumastega opanka samo to, da je to najbolj občutljivo mesto tvrdke »Bafa«, dočim dejansko niso dokazali nič.

Se nadalje je ostalo jasno in neovrgljivo, da tvrdka »Bafa« že leta proizvaja in prodaja gumaste opanke, pa čeprav še do danes nima za to predpisane koncesije niti dovoljenja, ker ima, kakor so

referati na anketi dokazali, tvrdka »Bafa« samo predhodno dovoljenje ministrstva za trgovino in industrijo za proizvodnjo gumaste obutve, ne pa tudi za proizvodnjo gumastih opankov, kar je po obrtnem zakonu nekaj čisto drugega. Če bi naš čevljar obrtnik, ki ima obrtni list samo za čevlje, izdeloval tudi opanke, bi bil že davno kaznovan, pri ponovni kršitvi pa bi mu bilo odvzeto tudi obrtno dovoljenje. Samo »Bafa« pa more nemoteno na največje ogroženje obrtnikov dalje izdelovati opanke. Zato je bilo nujno, da se na najbolj pristojnem forumu to vprašanje in to protizakonito delo ogromnih dimenzij pokaže temeljito, kar se je na anketi tudi zgodilo.

V zvezi z gumastim opankom so referenti poleg čisto pravnih vprašanj temeljito obdelali tudi vse druge negativne strani izdelave in prodaje gumastega opanka. Posebno temeljito so pojasnili vprašanje gumastega opanka s stališča narodnega zdravlja in vse kaže, da je to firma »Bafa« težko zadelo, ker sedaj, ko je na anketi baš v tem vprašanju 100odstotno propadla, plasi po raznih listih na svoj znani način članke, s katerimi skuša svoj fiasko do neke mere ublažiti ter dopovedati, da gumasti opanek ni tako škodljiv, kakor je bilo nepobitno dokazano.

Naši referenti so na anketi objavili potrdilo samega ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, s katerim dokazuje najvišja zdravstvena oblast, da je gumasti opanek zelo škodljiv za zdravje onega, ki ga nosi. Poleg tega so priložili dopis blagopokojnega ministra za soc. politiko in narodno zdravje dr. Drinkovića, naslovljeno ministru za trgovino, od katerega se zahteva takojšnja prepoved tega opanka, ker bi v nasprotnem primeru, kakor pravi pismo, postal naš narod telesni pohabljenec in za delo nespomo-

ben. Naši referenti so tudi predložili izjavo higienskega zavoda, izpričevala zdravnikov, izjavo nemškega obrtniškega zavoda in nemških zdravniških kapacitet itd. Vse to je bilo več ko dovolj, da se ovržejo popolnoma prazne trditve popolnoma nepripravljenih in iznenadenih predstavnikov »Bafe«, ki so si domišljali, da bodo naši zastopniki pred njihovimi zvanečimi imeni in položaji padli na kolena.

Naši delegati so na podlagi statistike dokazali vso škodo, ki jo napravlja gumasti opanek za našo živinorejo, opozorili na vso škodo, ki nastaja zaradi gumastega opanka za našo usnjarsko industrijo in za državni fiskus, o čemer se bo enkrat vendarle moral voditi račun. Vse to je bilo razloženo zastopnikom kraljevske vlade v podrobnostih in ne moremo si misliti, da bi moglo ostati vprašanje gumastega opanka nerešeno, tem manj, ker je poleg vseh neovrgljivih negativnih plati gumastega opanka še to dejstvo, da tvrdka »Bafa« sploh nima pravice proizvoditi in prodajati to nevarno vrsto obutve.

Edini argument, s katerim so operirali delegati Bafe je cenenost gumastega opanka. Na ta argument pa je odgovoril zastopnik obrtnikov takole: »Potrošnik bi na trgu kupil tudi strupene gobe, če so ceneje in če jih ne zna razlikovati od zdravih, ker je prepričan, da oblast pazi na to, da se strupene ne prodajajo. V tem primeru torej cenenost ni v javnem interesu. Prav tako je z našim kmetom. Ali more dovoliti oblast našemu kmetu, da kupuje strup samo zato, ker je cenen? Ali ni morda dolžnost vlade, da v tem primeru prepreči prodajo in nakup?«

Vse naknadne spletke s pomočjo na poseben način prirejenih člankov kakor tudi nastavljene delegacije ne morejo in ne

bodo nikdar mogle ovreči onih stvarnih razlogov in dokumentov, ki smo jih navedli in zato mora priti do prepovedi gumastega opanka, kar bo tem lažje storiti, ker sploh ni nobenega dovoljenja za izdelovanje teh opankov.

KLIČEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja
najsolidnejše
KLIČARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Zunanja trgovina

Izvoz lesa iz šibeniške luke se je ta mesec zelo povečal. Štirje parniki so naložili les za Afriko in evropska pristanišča. Pričakujejo pa prihod novih parnikov, ki bodo naložili les za Južno Ameriko.

Kakor poročajo iz Italije, namerava italijanska vlada uvesti monopol na uvoz lesa. Vso oskrbo prebivalstva z lesom bi v bodoče prevzela država. Deloma namerava uvesti vlada državni monopol na les zaradi deviznih težkoč, deloma pa tudi zato, da onemogoči vsako konkurenco avstrijskemu lesu v Italiji.

Mednarodna konferenca za uporabo lesa bo v dneh od 31. marca do 14. aprila v Londonu. Na konferenci bo zastopanih nad 16 držav, kolikor se jih je doslej že prijavilo.

Z Avstrijo so se začela pogajanja za sklenitev jadranske tarife, ki naj bi veljala za železniške pošiljke iz naših pristanišč v razne postaje Avstrije.

Izvoz starega železa za kompenzacijske bone v Jugoslavijo je odobrila grška vlada.

Nemčija je dovolila uvoz suhih češpelj v sodih ali vrečah, težkih najmanj 80 kg, po znižani carinski tarifi 16,50 mesto 30 RM za 100 kg.

Na običnem zboru delničarjev italijanske avtomobilske družbe Fiat v Turinu je bilo konstatirano, da je proizvodnja v lanskem letu napredovala in dosegla enomilijardno vrednost. Število delavstva se je povečalo za 14 na 44 tisoč. Izvoz je bil za polovico večji ko lani.

harva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetloilika srajce, ovrtnike in manšete. Pere suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Janko Lajovic:

S poti v Leipzig

Po dolgem času zopet v Nemčiji, v Hitlerjevo Nemčijo. Gori že nisem bil osem let. Zanima me. V Leipzigu je spomladanski sejem. Pa ni tako enostavno priti gor, kakor bi človek mislil. Če se ne spomni vsaj tri dni prej, seveda, če reflektira na registrske marke, potem ne moreš iti. Kajpak, časi so se spremenili in zakaj bi delali enostavno, če se more tudi komplicirano: če hočeš dobiti te marke, moraš poslati potni list v Beograd! Vse v smislu modernega časa. In zakaj bi dobil registrske marke poceni, ko je pa mogoče drugače, zakaj bi jih plačal po dvanajst ali celo manj dinarjev, ko ti jih pa v Beogradu radi prodajo po trinajst in pol! Človek je ves navdušen od take podjetnosti in tako se prav nič ne čudi, če plača tudi legitimacijo za sejem s sto dinarji, mesto da bi dal zanj okrog šestdeset dinarjev, največ sedem in šestdeset dinarjev in petdeset par; toliko bi namreč zneslo pet mark po navedenem tečaju. Pet mark stane legitimacija sicer, mi pa te marke plačamo po dvajset dinarjev. Smo pač kavalirji!

Druge gre stvar brez posebnih težav. Kmalu si čez mejo, v

Salzburgu popiješ kavo za en šiling — nemški carinik te z ozirom na koristnost tujkega prometa niti preveč ne nadleguje — če nisi kadilec, tem pač cigarete prešteje, in, če jih je preveč, zaseže za invalide — pa si v Nemčiji.

Bavarska je lepa dežela, tudi na reklamo se razumejo tam. Toda — kakšna reklama pa je to: Juden unerwünscht! Židje niso zaželeni? In še tako je nameščena, da jo v vsaki smeri prav lahko čitaš. Torej le drži, kar smo včasih čitali. To je prav za prav uvertura, vljudno opozorilo pri vratih.

Monakovo. Ko sem se poslednjič vozil tu skozi, je bila zveza tako izvrstna, da je vlak odšel še tisto minuto, ko smo se pripeljali. Smola je bila samo ta, da je šel ta vlak z drugega tira in tako je bilo človeško nemogoče ujeti ga. Imel sem takrat nehotno priliko, dobro si ogledati mesto. Sedaj tega ni bilo treba. V presledku desetih minut sta peljala dva brzovlaka.

»Aj! itla, aj! itla!« čujem. Zapisalo bi se to »Heil Hitler«. Publika v vlaku postaja kaj različna. Ogledujemo se. Izprašujemo. Potem pa po malem dremljemo. Prav za prav ne morem reči, da bi bil opazil kako posebno razliko med današnjo potujočo nemško publiko in ono pred osmimi leti, razen šte-

vilnih znakov frontnih bojnikov. Ponosi so nanje. Postaje beže. Freising. Zgodovina. Pokrajina ves čas precej enolična, toda kultivirana. Nove ceste grade, ovinkov se izogibajo, seka jo jih. Delajo.

Leipzig. Hoteli zasedeni, brez posebne težave najdeš privatno stanovanje. Radi zaslužijo, pa še ne odirajo preveč. V tramvaju, v trgovini, gostilni, na cesti: »Aj! itla, aj! itla!« Heil Hitler! Za naša uspeha čuden pozdrav. Posebno čuden, če ga čuješ iz ženskih ust. Toda razumljiv. Vrnil jim je samozavest. Letos, pravijo, je v Leipzigu zopet rekordno leto, menda od leta 1928, najboljše. Ne more se reči, da bi bil to samo slučaj. Naša mnenja o programu, ideologiji in praksi hitlerjevcev so lahko različna, toda priznati je treba, da delajo. Smotreno delajo. Rezultati so vidni.

O obsegu sejma ni treba izgubljati besed, znan je dovolj tudi pri nas že iz reklame. Če si ga hočeš ogledati, potrebuješ najmanj teden dni, da imaš kaj posebne koristi. Vse človeka itak ne zanima, pa je tudi preobširno, da bi si ogledoval vse podrobnosti. Kar me je iznenadilo, je bil naš oddelek na tujsko prometni razstavi. Prirediteljem vsa čast! »Putnik« se je tokrat res dobro odrežal in če ga po stari navadi zopet ne polomimo z

deviznimi predpisi, mislim, da bo obisk iz Nemčije pri nas nad vse zadovoljiv. Interesentov je bilo mnogo.

O naših diplomatskih in konzularnih zastopstvih je bilo že marsikaj ugotovljeno, ne vedno pohvalno. Imam vtis, da še ni prišel čas, ko bi se dalo reči, da je vse v redu. Iz Berlina je za nekaj dni prišel v Leipzig k našemu oddelku tujsko prometne razstave tudi neki gospod M. od našega berlinskega poslanstva. Priznam, da ima ta gospod mnogo dobre volje, govori tudi izvrstno nemško, toda slovensko in srbohrvaščino še — lomi. Doma je nekje v naši ožji domovini in če že ne z ozirom na njegovo mesto bi lahko zahtevali, da obvlada oba naša jezika. Ne bi bilo nobene posebne škode, če bi take ljudi nadomestili z drugimi, ki bi nam tudi v jezikovnem oziru delali čast.

To mimogrede! Tik tujsko-prometne razstave stojita baraki delavskih čet. Informirati hočejo tujece o pravem stanju te ustanove. Dve sto petdeset tisoč mož je vsakega pol leta vpoklicanih na delo in po končanem polletnem roku nadaljujejo službo v kadru. Čete so urejene popolnoma vojaško in dajejo brez dvoma dobro podlago za kadroško službo. Mlad tiskar mi

je pravil, da je služil prostovoljno v južni Nemčiji in je bil še kar zadovoljen. Od pričetka sicer ni bilo še vse tako, kot bi moralo biti, pozneje pa je šlo delo gladko od rok.

Na velesejmu je tudi razstava za propagando gradnje kolesarskih cest. Stvar me je iznenadila, ne toliko sama na sebi, kot z ozirom na temeljitost in obseg zamisli. Statistiki so si vzeli čas in izračunali koristnost takih cest z ozirom na prihranek časa pri delavcu in malem uradniku, katerima so v prvi vrsti te ceste namenjene. Izračunali pa so tudi njihov pomen za oddaljene kraje, ki pridobijo na vrednosti in ne najzadnje njihovo važnost za zmanjšanje prometnih nesreč in olajšanje prometa. Jasno je, da se ves avtomobilski promet razvija neprimerno lažje, če kolesarjev ni na cesti in prav tako je gotovo, da bodo tudi kolesarji lahko mnogo hitreje vozili, če se jim ne bo treba umikati avtomobilom in drugim vozilom. Načeloma naj se grade vse ceste za dvosmerni promet — v sredi naj bodo ceste za vozovni promet, poleg njih za pešce, na kraju za kolesa. Kolesarske ceste navadno tlakujejo in tudi zalijejo z asfaltom ali na kak drug način napravijo gladke, da ima kolesar udobno vožnjo.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

- Les in lesni izdelki:**
- 239 — Rotterdam: cilindrično žagane hrastove dode;
- 240 — Amsterdam: lesni izdelki za gospodinjstvo (domači obrti);
- 241 — Hodmezővásárhely (Madžarska): okrogel les in berdonali za gradnjo mostov iz črnega bora;
- 242 — Lisabona: kostanjeve dode za vinske sode (podrobnejše podatke daje Zavod za pospeševanje zunanje trgovine);
- 243 — Dunaj: trd žagan les, parketi, frizi;
- 244 — Amsterdam: piloti iz jelk in smrek;
- 245 — Hamburg: gradbeni les, kakor tudi les in skorja za strojenje.
- Deželni pridelki:**
- 246 — Dunaj: oljate pogače;
- 247 — Hamburg: semena, kopolja in lan;
- 248 — Berlin: cvetje;
- 249 — Berlin: živalska krma.
- Proizvodi sadjarstva:**
- 250 — Kopenhagen: vino;
- 251 — Praga: maraskin, destilati.
- Proizvodi živiloreje:**
- 252 — Dunaj: rogovi, parklji in podobni odpadki klavniške industrije;
- 253 — Marseille: kačkavalj;
- 254 — Berlin: prašiči in rogata živina;
- 255 — Pariz: sirove kože divjačine;
- 256 — Usti nad Labo: ovčja čreva vrste 16/18, 18/20, 20/22, suha goveja čreva vrste 40/44, 44/48, 48/52, 52/56, 56/60 in nad 60;
- 257 — Praga: surova krzna;
- 258 — Bruselj: ponuja se zastopnik za sir in salamo.
- Rudarski proizvodi:**
- 259 — Hamburg: razne rude in kovinski pepeli;
- 260 — Praga: stearinska smola;
- 261 — Carigrad: azbest za pletivo;
- 262 — Dunaj: kromova ruda v kosih nad 48% CrO₂O₃ in največ 5 do 7% SiO₂.

Uspeh dražbe kožuhovine v Ljubljani

Letošnja zima je žal tudi v januarju in februarju ostala brez snega, kar je odločujoče vplivalo na kakovost krzna. To je bil vzrok, da marčeva dražba na velesejmu ni bila dovolj založena z blagom. Vendar je bilo zanimanje za kožuhovino primeroma še dovolj živo, razven za lisice, za katere je tudi v Lipskem zanimanje popustilo. Tako niso bile vse lisice prodane. Zbog mile zime je trpela tudi kakovost kun, pa je tudi cena temu krznu nazadovala. Na dražbi so se zbrali kupci iz tu- in inozemstva. Za prvovrstno blago so bile dosežene naslednje cene:

Lisice Din 140—170, posebno lepe 190, kune zlatice 710—800, posebno lepe do 900, kune belice 500 do 600, dihurji 80—105, veverice, zimski 5'50, divji zajci, zimski 7'20 jesenski 1'—, srne 10'—, jazbeci 100—110 dinarjev.

Za polhe, bele podlasice, divje mačke in vidre ni bilo povpraševanja.

V tekočem letu se dražba kožuhovine v Ljubljani več ne ponovi. Prihodnja dražba bo v mesecu januarju 1937.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 29. marca ponudbe za dobavo 100 m² linoleja, 1830 kg plinskega olja; do 1. aprila za dobavo železnih pocinkanih vodovodnih cevi, 500 kg železne pocinkane pločevine in raznega jekla; do 5. aprila pa o dobavi platna za brodske motorje in 2 krilnih črpalk.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Doma in po svetu

Senat je začel v ponedeljek z razpravo o proračunu. Glavni govornik je bil dr. Kramer, ki je med drugim zahteval, da se sestava proračuna izpremeni tako, da se bo videlo, koliko vsaka pokrajina daje in prejema od države. Ves proračun bi se moral temeljito revidirati tako glede izdatkov kot glede dohodkov. Ko sta govorila še senatorja Marjanovič in Ljubibratič, je bila načelna debata brez glasovanja o proračunu sprejeta. V torek se je začela podrobna razprava.

Na vprašanje dr. Kramerja je na seji senata finančni minister izrečno izjavil, da ne bodo niti uradniške plače reducirane niti ne zmanjšano število uradništva. O premoženju bivših strank, ki so bile razpuščene, bo smel po novem finančnem zakonu odločati ministerski svet.

Vojni dobrovoljci, ki so se udeležili borb v Dobruži, so praznovali v nedeljo 20letnico ustanovitve I. srbske dobrovoljačke divizije v Odesi. V bojih v Dobruži je padlo tudi precej Slovencev, veliko Slovencev pa je bilo za svojo hrabrost v boju odlikovanih. Padlim borcem za našo svobodo bodi ohranjen svetel spomin!

Zagrebska obrtniška zbornica se je v četrtek konstituirala. Za predsednika je bil zopet izvoljen Milan Ramušćak, ki je dobil 36 od 37 oddanih glasov. Za podpredsednika sta bila izvoljena Ivo Milošević in inž. Stjepan Cernjak.

Gospodarska sloga je začela tudi odločno akcijo za znižanje vseh mestnih užitnin in uvoznin. Tudi tržne pristojbine se morajo po zahtevi Gospodarske sloge znižati. Zahteva gospodarske sloge bo spravila naše mestne uprave v zelo težko situacijo.

Za predsednika SUZORA je bil izvoljen gen. tajnik Zveze industrijcev v Zagrebu Bauer. Slovenci so v predsedstvu SUZORA sedaj brez zastopstva.

Na skakalnici v Planici je v nedeljo skočil Avstrijec Bradl 101 m daleč ter s tem postavil nov svetovni rekord. Slovenec Albin Novšak je skočil 89'5 metra ter postavil nov jugoslovanski rekord. Skakalne tekme so dokazale, da je skakalnica v Planici najboljša skakalnica na svetu. Norvežani niso nastopili, pa čeprav so prišli v Planico. Da bo teh večnih preprirov z Norvežani konec, res ni drugega izhoda, kakor da prireditelji tekem v Planici na udeležbo Norvežanov resignirajo ter posvetijo vso pažnjo vzgoji domačega naraščaja. Saj je Planica dokazala, da so tudi brez Norvežanov novi svetovni rekordi mogoči.

Angleško brodovje je odplulo iz Sredozemskega morja. Prvi znak, da bo sankcij proti Italiji kmalu konec.

V Albaniji se opaža v zadnjem času naraščajoče nezadovoljstvo inteligence s italijansko politiko. Albanci so prišli do prepričanja, da ima Italija večje koristi od Albanije kot pa Albanija od Italije. Zlasti velike koncesije, ki jih je dobila Italija za izkoriščanje naravnih bogastev Albanije, so vzbudile nejevoljo albanske inteligence.

V Paragvaju je bila proglašena diktatura. Prebivalstvu je bilo oznanjeno, da se začasno uvaža izjemno stanje.

V Madridu je zopet prišlo do težkih in krvavih nemirov, kakor da bi zopet izbruhnila revolucija. Mnogo cerkev in samostanov je bilo požganih. Španski duhovniki so začeli trumoma bežati iz Španije.

Italijanska vojska je začela na severni fronti s splošno ofenzivo. Oddelki 4. korpa so baje že prekorčili reko Takaze. Italijanska vojska se bliža jezeru Ašanti, ki ga je po nekkih vesteh že dosegla. Etiopci se hrabro upirajo ter se pri tem poslužujejo četniške taktike. Italijanski listi pišejo, da ne bo več Ženeva, temveč zmaga italijanske na bojišču odločila o končnem izidu vojne v Etiopiji.

Blizu železniške postaje v Predejanih so našli ob železniški progi brez zavesti angleškega diplomatskega kurirja. Ko je prišel kurir k zavesti, ni hotel izpovedati, kako je padel iz vlaka. Tudi na

vprašanje, če je bil iz vlaka vržen, ni hotel dati nobenega odgovora.

Direktor kovnice Bošković, ki so ga sedaj aretirali, ker je ponarejal srebrnike po 50 Din, je moral že pred vojno pobegniti iz Srbije, ker je sleparil pri konjskih tekmah in prisleparil takrat 25.000 Din. Tudi po vojni je imel Bošković že nekaj masnih afer. Tako je bil na Dunaju aretiran, ker je skušal iztihnolapiti večjo količino srebra. Neko drugo afero je imel Bošković, ker je dal nakovati precejšnjo množino srebrnikov, še predno je imela »Kovnica«, ki je pri nas iz popolnoma nerazumljivih razlogov delniška družba, koncesijo za kovanje denarja. Kako je mogel biti kljub vsem tem aferam imenovan Bošković za direktorja »Kovnice«, je pač posebnost, ki je mi nikdar ne bomo razumeli.

Javna prodaja knjižnice pokojnega ministra Barthouja je dala 21 milijonov dinarjev.

Število brezposelnih je v Angliji padlo v februarju za 134.710 na 1.025.021 oseb.

Trgovine v Ljubljani bodo na dan Sv. Jožefa v četrtek, dne 19. t. m. ves dan zaprte, pač pa bodo na dan Mar. Oznanenja, dne 25. t. m. dopoldne odprte. — Uprava Združenja trgovcev.

Sejmi in razstave

Mednarodni velesejem v Barceloni bo letos od 30. maja do 14. junija. Podrobne informacije daje Špansko poslanstvo, Trgovinski ataše, Bukarešta.

Zaradi praznika v četrtek izide prihodnja številka Trgovskega lista šele v soboto, 21. t. m.

Radio Ljubljana

Sreda, dne 18. marca. 12.00: Skladbe A. Ketelbeya (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Jugoslovanski operni pevci in pevke (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00: Mladinska ura: Obisk v Završniški elektrarni (prof. Niko Kureb) — 18.40: Pogovor s poslušalci — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos koncerta iz Maribora — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Operetna glasba (Radijski orkester).

Četrtek, dne 19. marca. 9.30: Čas, poročila — 9.40: Versko predavanje (prior Valerian Učak) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz mariborske stolnice — 11.30: Gašperček pride na svet (lutkovna igra) — 12.00: Čas, obvestila — 12.15: Stanske pesmi (poje Akademski pevski kvintet) — 13.00: Plošče — 16.00: O vrstah krompirja v Sloveniji (ing. Mikuš) — 16.20: Slovenska glasba (Radijski orkester) — 17.00: O medu in medenem pecivu (ga. Milena Serko) — 17.15: Radijski orkester; vmes poje Svetozar Banovec — 19.00: Čas, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Koncert pevskega društva »Cankar« — 20.45: Italijanske opere (Radijski orkester) — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Prenos iz kavarne »Nebošček«.

Petek, dne 20. marca. 11.00: Zakaj se ptice selijo — dvogovor (Arnost Adamič) — 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, objava sporreda, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00: Zbrano delo Vide Jerajev (dr. Silva Trdina) — 18.20: Fibich: Pomlad — simfonična slika (plošče) — 18.40: O zemljiski knjigi (Bidovec Valentin) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Prenos iz Zagreba — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 21. marca. 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vremensko poročilo — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pri naših zadružnikih (obisk v Stražišču, Naklem in Kropi, Rus Roman) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Pester večer z godbo, petjem in prirozi — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Radijski jazz.

Dobave - licitacije

Saobračajni oddelek Dr. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 20. marca ponudbe za dobavo 100 kg konopnene vrvice in 250 kg carinske vrvice z žično vlogo. Vzorec je na vpogled pri odelenu.

Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do 21. marca ponudbe za dobavo 3100 žebeljev za tračnice; do 23. marca za dobavo raznih svetrov in do 24. marca za dobavo rebrastih podložnih plošč.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 25. marca ponudbe za dobavo 300 kg bele snažilne volne, 2000 kg pralne sode, železne pločevine, U-železa in zakovic.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 20. marca ponudbe o dobavi 200 m³ jamskega lesa; do 26. marca o dobavi raznega okovja za okna in vrata, raznih vil za premog, grabelj in grebljic, angleškega kositra, železne in ribraste pločevine, 200 m³ jelovega jamskega lesa, 200 m³ jelovih in topolovih hlodov, 30.000 m jelove skorje, 2.500 m jeklene vrvi, bočede žice in žičnih spon za telegrafsko žico, električnih vremenskih vžigalnikov, raznih stenskih in strojnih svetil za trafostanico, mizarskega kleja, laka, krede, sidla, sode in mila za pranje, 2 gumiranih platenih hlač in 8 gumenih škornjev; do 27. marca o dobavi raznega električnega materiala, železne pločevine v ploščah, razne lepence in kompletne priprave za pepel in do 10. aprila o dobavi kolske tehtnice.

sem, odkod njegove informacije. Pravil je, da smo Slovenci na pol Nemci in to mu je baje povedal neki visoki gospod iz — Srbije. Seveda sem primerno popravil to ljubeznivo informacijo in v veliko zadoščenje bi mi bilo, če bi dotičnega »visokega gospoda« lahko osebno spoznal in ga na nedvoumen način prepričal o nasprotjem.

Na češko-avstrijski meji so siloviti počasneži in ko smo na avstrijsko-jugoslovanski meji zadnjič odprli kovčge, sem bil kar vesel, posebno, ker smo bili hitro gotovi.

Če gledaš z odprtimi očmi, je vsaka taka pot v tujino velikega pomena. Kot poživljajoča injekcija deluje in če vidiš doma, da je premalo elana, premalo volje, da se mnogo ne stori, kar bi se lahko, potem vendarle ostaneš optimist in to je za današnje čase mnogo. Kakor sem že dejal, naša mnenja o hitlerizmu so lahko različna, nekaj pa se lahko naučimo v današnji Nemčiji, namreč

volje in vztrajnosti,

kajti, kakor pravijo oni,

kjer je volja, je tudi uspeh!

In to je res!

Širite »Trgovski list«!

Združenje trgovcev za srez Kranj v Kranju, naznanja tužno vest, da je preminul njegov dolgoletni član in član uprave gospod

Josip Deisinger

trgovca in posestnika v Škofji Loki

Predragemu tovarišu, vzglednemu in požrtvovalnemu odborniku ohranimo časten in svetel spomin!

Pogreb blagopokojnika bo v četrtek, dne 19. t. m., ob 15. uri iz hiše žalosti, Mesni trg št. 19 na pokopališče v Škofji Loki.

Kranj, dne 17. marca 1936.

Uprava Združenja trgovcev za srez Kranj v Kranju

Ko sem ogledoval to razstavo, sem se spomnil na nekončano borbo med mlekaricami, kolesarji in pešci na naši Tyrševi cesti. Pa tudi na druge naše ceste, sedanje in bodoče, sem se spomnil. Stavim deset proti eni, da bodo pri nas mnemja, da nemški recept ni za nas. Toda stvar ima svoj globlji pomen: ne samo za olajšanje prometa v mirnem času je ta izhod izredno posrečen, mnogo bolj važen je še v vojne svrhe. Pomislimo samo na elastičnost nemških čet v primeru vojne! Primerjajmo to elastičnost z razmerami na naših cestah! Kaj nam pomagajo vsi kolesarski bataljoni, če pa nimamo cest, ki bi jih lahko uporabljali? Če bi bili pomisleki proti takim cestam z rentabilnega stališča, potem se morajo umakniti narodno-obrambnim razlogom, ki so vendarle najvažnejši.

Velesejem sam ima mnogo zanimivosti, pa tudi marsikaj takega vidiš, kar ni vedno najbolj za rabo. Poleg res lepo izdelanih in dobro uporabljivih strojev so tudi taki, ki bi po svoji izdelavi lahko izostali. Kar velja za stroje, velja tudi za druge izdelke. Vse ni sto odstotno prvovrstno, zato kupci po navadi najprej temeljito pregledajo razstavljene predmete, za katere se zanimajo in šele potem kupujejo.

S prehrano je za časa velesejma nekoliko križ. Lokali so tako polni in natakariji včasih tako brez glave, da sediš po pol ure in več, ne da bi te kdo vprašal, kaj želiš. Ponemod pa sploh prostora ni. Tako se mi je zgodilo, da sem s svojim sopotnikom, znanim Ljubljancem, čakal na postrežbo in ker nikogar od nikoder ni bilo, sva vstala in šla v lokal čez cesto in slučaj je nanese, da je bil židovski. Tu pa je bilo dovolj prostora in jedi, samo bolj slabo je bilo.

Na žalost je bil moj čas precej kratko odmerjen. Čez Prago sem jo po par dneh pobrisal proti domu. Nekako do Dresdena je vožnja še vedno monotona, po saški Švici pa postane zanimiva. Postaja Podmokly je precej črna in mi ni bila preveč všeč. Češki cariniki pa so bili prav ljubeznivi in ko sem pokazal jugoslovanski potni list, me je eden od njih takoj vprašal, če imam kaj jugoslovanskih znamk. Potemtakem se zanimajo tudi za filatelijo. To je včasih dobro vedeti.

Mnogokrat so pogovori s sopotniki zanimivi. Proti Pragi sem se vozil z nekim Nemcem. Govorili smo tudi o naši državi in pogovor je nanese, hotel biti o nas nekaj bolj informiran od drugih in izvedel